بسم الله الرَّحمن الرَّحیم

الحمدلله ربّ العالمین و صلّ الله علی محمّد و آله الطاهرین

«برنامه درسی فلسفه و عرفان اسلامی»

استاد علی امینی نژاد (استاد سطح عالی فلسفه و عرفان حوزه علمیه قم)

دروس و آثار استاد حجه الاسلام و المسلمین علی امینی نژاد: **وبلاگ آواز پر جبرئیل**

به کانال تلگرام «فلسفه اسلامی» بپیوندید: @feghheakbar (فقه اکبر)

۱) **این برنامه در سه مرحله تنظیم شده است؛**

الف- مرحله اول به مدت سه سال: "دوره عمومی فلسفه اسلامی" است

ب- مرحله دوم به مدت هفت سال: "دوره تخصصی فلسفه اسلامی و دوره عمومی عرفان اسلامی" می باشد

ج- مرحله سوم به مدت پنج سال:"دوره تخصصی عرفان اسلامی" است

و مجموعا ۱۵ سال به طول می انجامد.

۲) **این برنامه با توجه به کار طلبگی(یعنی همراه با فقه واصول) تنظیم یافته است، لذا اگرکسی به صورت مستقل تصمیم به گذراندن دوره ها داشته باشد، مرحله ها فشرده تر خواهد شد.**

۳) **استمراردرسی، تفکروتحقیق، نوشتن وتدریس از سفارشات اصلی این برنامه می باشد.**

۴) **برنامه های هرسال در سه سطح طرح شده است که در بیشتر موارد به حسب میزان ضرورت نظم یافته است و برنامه ی سوم عمدتاً برای گسترش اطلاعات و ورزیدگی بیشتر است که در صورت نبود فرصت و وقت کافی، می توان آنها را به فرصت های دیگری موکول کرد.**

۵) **همراهی و مشاوره های دائمی با اساتید، تأثیر روشنی بر روند فعالیت های تحصیلی و علمی خواهد داشت.**

مرحله اول : دوره ی عمومی فلسفه اسلامی

سال	برنامه اول	برنامه دوم	برنامه سوم	تذکرات
اول	بدایهٔ الحکمه	شرح مختصرمنظومه	بخش فلسفه از"آشنایی باعلوم اسلامی"	هدف اصلی در سال اول ایجادتصویردرستی ازمباحث فلسفی وشناخت ساختارکلی آن است. دقت درکلاس درس، مباحثه و تفکردراطراف مباحث مورد سفارش می باشد.
دوم	نهایهٔ الحکمه(۱)	شرح مبسوط منظومه اصول فلسفه و روش رئالیسم	شرح منظومه تعلیقه استاد آیت الله مصباح و استادفیاضی و دررالفوائدمرحوم آملی	علاوه بر موارد قبل، احاطه بیشتر به مباحث فلسفی و آشنایی با اقوال مختلف و تعمیق تفکر فلسفی
سوم	نهایهٔ الحکمه(۲)	شرح مبسوط منظومه اصول فلسفه و روش رئالیسم	شرح منظومه تعلیقه استاد آیت الله مصباح و استادفیاضی و دررالفوائدمرحوم آملی	علاوه بر موارد قبل، احاطه بیشتر به مباحث فلسفی و آشنایی با اقوال مختلف و تعمیق تفکر فلسفی

❊ تذکرات عمومی مرحله اول:

۱) پافشاری اصلی در این دوره، فهم صحیح از مباحث فلسفی است.

۲) اگرچه تفکر درجوانب هر مسأله درهمه جا سفارش می شود، لکن دراین دوره از اهمیت افزون تری برخوردار است.

۳) بهره گیری مستقیم از استاد، حضور فعال در کلاس درس و مباحثه ازسفارشات اکید دراین دوره است.

۴) پدید آمدن پرسش های متعدّد و گاه انباشته نه تنها عیب نیست بلکه یکی از اهداف این دوره شکل گیری ذهن پرسش گر است لکن می توان در همین دوره با تأمل و مطالعه و مباحثه، پاسخ بسیاری از آنها را یافت. اما هیچ عجله و بی حوصله گی ای در یافتن پاسخ ها یا پاسخ های قوی تر و عمیق تر نباید وجود داشته باشد زیرا به تدریج و در دوره های بعد حل وفصل خواهد شد و بعضی از آنها موجب نظرات خاصی در طلبه شده و او را صاحب نظر و مجتهد در فنّ می نماید.

۵) خلاصه نویسی درس ها در یادگیری بهتر و تمرین نویسندگی کمک موثری خواهد بود.

۶) بزرگترین آفت در همه ی دوره ها خصوصاً این دوره، انقطاع درسی و عدم استمرار منظم و سالانه ی دروس برنامه ریزی شده است که به شدت به باروری علمی صدمه وارد کرده وشوق درس راکاهش می دهد.

مرحله دوم : دوره ی تخصّصی فلسفه اسلامی و عمومی عرفان اسلامی

سال	برنامه اول	برنامه دوم	برنامه سوم	تذکرات
چهارم	اسفار ج ۱	**اشارات(۱)** بااستاد یا نوار، همه روزه و یا در تعطیلات خصوصاً تعطیلات تابستان	تاریخ فلسفه ی اسلامی هانری کربن آشنایی با فلسفه غرب	*همه ده نمط اشارات خوانده شود *به مناسبت هربحثی کتاب های دوره ی قبل مجدداً مطالعه شده و آدرس دهی های لازم صورت گیرد. *فهرست برداری های تفصیلی شروع شود.
پنجم	اسفار ج ۱	**اشارات(۲)** به صورت فوق الذکر	بخش عرفان"آشنایی باعلوم اسلامی" حکمۀالاشراق یا شرح حکمۀالاشراق با استاد یانوار درتعطیلات ویامطالعه آثاری درزمینه حکمت اشراق	به صورت فوق عمل شود
ششم	اسفار ج ۱	**اشارات(۳)** به صورت فوق الذکر	آشنایی با"مجموعه ی عرفان اسلامی" مطالعه یانوار حکمۀالاشراق یا شرح حکمۀالاشراق با استاد یانوار درتعطیلات ویامطالعه آثاری درزمینه حکمت اشراق	به صورت فوق عمل شود
هفتم	اسفار ج ۶	**اسفارج۲ وج۳** بااستاد یا نوار، همه روزه و یا در تعطیلات خصوصاً تعطیلات تابستان	مطالعه مقالات تخصّصی الهیات شفا با استادیانوار	علاوه بر مواردفوق ارائه تحقیق های مختلف، تقریرهای مفصّل درسی از موضوعات جزئی شروع می شود.
هشتم	اسفار ج ۶	**اسفارج۲ وج۳** به صورت فوق الذکر	مطالعه مقالات تخصّصی ادامه الهیات شفا وبرهان شفا با استادیانوار	به صورت فوق عمل شود
نهم	تمهیدالقواعد (۱)	دروس عرفان نظری استاد یزدان پناه با استاد یا نوار در تعطیلات به خصوص تعطیلات تابستان	اسفار ج۷و۸و۹ بااستاد یا نوار یا مطالعه در صورت قدرت برفهم، در تعطیلات خصوصاً تابستان	علاوه بر موارد فوق یک یا دو مقاله علمی ارائه شود
دهم	تمهیدالقواعد (۲)	**اسفار ج۷و۸و۹** بااستاد یا نوار یا مطالعه در صورت قدرت برفهم، در تعطیلات یاهمه روزه خصوصاً تابستان	اسفار ج۷و۸و۹ به صورت پیش گفته	به صورت فوق عمل شود

❊ تذکرات عمومی مرحله دوم:

۱) بسیاری از تذکرات دوره ی پیشین همچنان به قوت خود باقی هستند.

۲) مباحثه ها به تدریج کمتر و می تواند ممحض به یک درس شود.

۳) تتبع و تحقیق و نوشتن چندین مقاله ی علمی، از اهداف مهم این دوره است.

۴) یکی از بهترین راه های تعمیق فهم و شکل گیری اجتهاد علمی و ایجاد نشاط ، تدریس است. طلاب این دوره اگر پیشتر تدریس "بدایهٔ الحکمه" را شروع نکرده اند، حتماً می بایست از سال نهم به این مهم بپردازند. همچنین تدریس تاریخ فلسفه اسلامی نیز می تواند مدّ نظر باشد. سلسله تدریس مناسب است ادامه یابد.

۵) تنظیم فهرست های تفصیلی بدست آمده، نقش موثری در موفقیت تحقیق و تدریس دارد و بهترین منبع مراجعه می باشد.

❊مرحله سوم: دوره تخصّصی عرفان اسلامی

سال	برنامه اول	برنامه دوم	برنامه سوم	تذکرات
یازدهم	شرح فصوص الحکم (۱)	شرح منازل السائرین (۱) با استادیا نوار- هفتگی یا درتعطیلات خصوصاً تابستان	نقدالنصوص- آشنایی باشروح مختلف فصوص و مراجعاتی به فتوحات مکیه و تفسیرالمیزان	❊پرهیز از سطحی نگری در مباحث عرفانی و درک عمیق آنها همراه با تأمّل و تفکّر ❊فهرست تفصیلی از مطالب و مباحث
دوازدهم	شرح فصوص الحکم (۲)	شرح منازل السائرین (۲) به صورت فوق	به صورت فوق عمل شود ودرباره تاریخ عرفان مطالعات بیشتری انجام شود	
سیزدهم	شرح فصوص الحکم (۳)	مصباح الانس (۱) به صورت فوق و انجام مباحثه	علاوه بر موارد فوق، مطالعه مقالات تخصصی و شرح اصول کافی صدرالمتألهین و شرح توحید صدوق	
چهاردهم	شرح فصوص الحکم (۴)	مصباح الانس (۲) به صورت فوق	به صورت فوق عمل شود	
پانزدهم	شرح فصوص الحکم (۵)	مصباح الانس (۳) به صورت فوق	به صورت فوق عمل شود	

❊تذکرات عمومی مرحله سوم:

۱) بسیاری از تذکرات مطرح در دو مرحله ی گذشته، همچنان به قوت خود باقی است.

۲) ارائه مقالات قوی و تخصّصی علمی نه تنها مطلوب بلکه ضروری است.